

Protokoll fört vid möte med Landsbygdsnätverkets styrgrupp den 23 september 2020.

Närvarande:

Jan Cedervärn, Jordbruksverket, ordförande
Lars Björneld, Lokalt ledd utveckling
Caroline Karlsson, Lokalt ledd utveckling FOG
Eva Engström, Länsstyrelserna
Christina Milén Jacobsson, Hushållningssällskapens Förbund
Mathias Mellgren, Företagarna
Sofia Björnsson, LRF
Thomas Norrby, SLU
Tore Johnsson, Sveriges Fiskares Producentorganisation
Anders Johansson, Coompanion
Marianne Wetterin, Naturvårdsverket
Anneli Gunnars, Naturbruksskolornas förening
Caroline Waldheim, Svenska Fotbollförbundet

Adjungerad:

Lina Andersson, Förvaltningsmyndigheten Jordbruksverket

Från kansliet:

Maria Gustafsson
Nils Lagerroth
Veronica Andréén
Sara Uddemar

Övriga:

Maria Ahlsved, Näringsdepartementet

Deltog inte:

Åse Classon, Hela Sverige ska leva
Martin Olauzon, Tillväxtverket
Åsa Wolgast Broberg, Näringsdepartementet
Bianca Burkardt Salazar, Näringsdepartementet
Åza Rydén, ESF-rådet (Adjungerad)

§ 1 Öppnade:

Jan Cedervärn öppnade mötet och hälsade välkommen. Särskilt välkommen hälsades Caroline Waldheim från Svenska Fotbollförbundet. Caroline jobbar på Svenska fotbollförbundet med ansvar för samhällskontakter och EU-stöd och har tidigare jobbat bl a i regeringskansliet hos idrottsministern. I tjänsten på Fotbollförbundet ligger även ansvar för landsbygdsutveckling.

§ 2 Sekreterare

Som sekreterare för mötet utsågs Nils Lagerroth

§ 3 Justerare

För att justera protokollet utsågs Anneli Gunnars

§ 4 Föregående protokoll

Föregående protokoll från den 27 – 28 maj finns utlagt på webbplatsen.

Beslutades att godkänna föregående protokoll.

§ 5 Information från Näringsdepartementet och Förvaltningsmyndigheten

Maria Ahlsved från Näringsdepartementet informerade om den nya budgetpropositionen BP21. Det är en historisk och omfattande budget med nya reformer för 105 Mdr kr för 2021 och 85 Mdr för 2022 och med många förslag. De medel som finns i EU:s återhämtningsfond ska bidra till finansieringen.

Budgeten är uppdelad i åtta delar; 1. Investeringar för hållbar tillväxt och klimatomställning 2. Rusta välfärden för framtidens jobb, 3. Fler i arbete, 4. Ek trygghet och omställning, 5. Hela landet ska växa, 6. Sverige ska vara tryggt land för alla, 7. Stark beredskap i ny tid samt 8. Övrigt

Det finns en bra länk till satsningarna:

<https://www.regeringen.se/sveriges-regering/finansdepartementet/statens-budget/>

Inom budgetdelen Hela landet ska växa finns en satsning på Landsbygdsprogrammet där man med nationella medel kompenserar för att det finns mindre EU medel. Landsbygdsprogrammet kommer därmed att behålla sin storlek under 2021 och 2022, alltså ungefär lika stort som det är nu. Jordbruksverket och länsstyrelserna har fått ökat förvaltningsanslag detta och nästa år med 50 milj. kr i år resp. 70 milj. kr i år. 1,4 Mdr anslås 2021 till bredbandsutbyggnad, det finns redan 200 milj. avsatta och då sammanlagt 1,6 Mdr 2021 för investeringar i bredband inom ramen för det nationella stödet som Post- och telestyrelsen ansvarar för. Det finns även pengar i landsbygdsprogrammet. Tillskottet hamnar i det nationella stödet.

Det blir 100 milj. kr 2021 för omställning och utveckling mot en hållbar besöksnäring. Vägunderhåll får tillägg med 500 milj.kr årligen 2021-2023 där åtgärder i landsbygder prioriteras. HAV får 7 milj. i förstärkt förvaltningsanslag för kontroll och arbete med bottenrålsförbudet i skyddade områden, de får även en förstärkning av åtgärdsanslag på 8 milj. kr för utveckling av selektiva redskap.

En stor satsning på gröna näringar 2021 innehåller flera saker, bl. a 30 milj. kr till Skogsstyrelsen för att förebygga, övervaka och bekämpa skogsskador och en snabbspårsutbildning för livsmedelsinspektörer och andra bristyrken inom livsmedelskedjan som SLU ska hantera för 10 milj. kr. SLU får även en permanent nivåhöjning på 5 milj. kr till SLU Grogrund, centrum för växtförädling av livsmedelsgrödor. Det är många reformförslag.

Den extrabudget som kom för en vecka sedan, den 10e extrabudget sedan april, hade med ett omställningsstöd som nu förlängs tre månader. Det blir även ett omsättningsbaserat stöd till enskilda företagare, som tidigare funnits för andra företagsformer.

Bianca Burkardt Salazar har skickat med information om Havs- och fiskeriprogrammet. Detta ska vara slutlevererat 26 feb, 2021. Jordbruksverket har tagit fram förslag till åtgärder i programmet som det var dialogmöte om den 9 september. Ett slutgiltigt förslag på åtgärder levereras till regeringen den 30 september. Förhandlingarna är igång och avsikten är att nå en överenskommelse i EU parlamentet innan året är slut. Sverige kommer få 116 milj. Euro för kommande programperiod, en minskning med 5 milj. Euro jämfört med nuvarande, p g a att UK inte är med i EU. Kopplat till pandemin fattades beslut innan sommaren om en stillaliggande ersättning till fiskare som gäller för fartyg under 24 meter. Stödet gäller fram till slutet av 2020. Sista ansökningsdag är den 15 nov. Det finns mer info på Jordbruksverkets sida.

Inom landsbygdsprogrammet pågår arbete med programändring 7, för övergångsperioden 2021 - 2022. Övervakningskommittén, ÖK, har förhörts om det förslag som Jordbruksverket tagit fram vid sitt möte i juli. ÖK kommer även höras senare i höst. Kommissionen har aviserat att de ska tillföra extramedel till landsbygdsprogrammet, ca 1,6 Mdr kr under två år, för att möta utmaningarna från Covid 19-pandemin. Det är osäkert vilka regler som gäller, om beloppet, krav på medfinansiering och tidpunkt men preliminärt 2021- 2022. Så fort det blivit större klarhet kommer dessa medel fördelas inom landsbygdsprogrammet.

Regelverket är inte klart för den strategiska planen. Det förväntas att avslutas när budgeten är klar och det gäller både förlängningsperioden som strategisk plan. Det pågår en remiss om behovsanalys till den 28 sept. Det planeras ett sakråd i november där åtgärderna kan diskutera (datum är inte klart). Det pågår arbete med åtgärder inom Jordbruksverket som väntar på mer vägledning från regeringen. I slutet av 2021 beräknas programmet kunna skickas till Kommissionen och det ska börja gälla från 2023.

Departementet ser fram emot att ta del av resultatet från intressentdialogen och styrgruppens diskussion om nätverket i den strategiska planen. Efter att fått tagit del av inspelet kan processen fortsätta inom regeringskansliet om synen på det framtida nätverket.

Vad gäller regionalfonden och andra program så håller Partnerskapsöverenskommelsen på att tas fram och det blir remiss under hösten. Vad gäller regionalfonden håller Tillväxtverket på att ta fram ett nationellt program samt regionerna tar fram de 8 regionala programmen. De ska lämna sina förslag senast den 31 dec till regeringen.

Ett nytt instrument inom sammanhållningspolitiken är fonden för rättvis omställning ("just transition fund"), som ska ge stöd till de regioner som påverkas mest av omställningen till klimatneutralitet, ex kolregioner i Tyskland och Polen. Även Sverige får ta del av fondens medel. Först var det summa på 61 milj. Euro som kunde gå till stålindustrin i övre Norrland. Nu har beloppet ökat till 165 milj. Euro från EU, tillsammans med nationell medfinansiering beräknas beloppet bli 6,3 Mdr kr. Förutsättningarna blir då nya och en diskussion pågår om det kan bli fler regioner och industrier som kommer få ta del av medlen.

Det håller på att utarbetas en ny nationell strategi för regional tillväxt, det finns en för 2020 och nu ska det tas fram en ny för regional utvecklingspolitik. Det ska bli en skrivelse till riksdagen under våren och en handlingsplan. Detta ska vävas ihop med landsbygdspolitiken. Det ska bli en tydligare landsbygdsdimension i den regionala utvecklingspolitiken.

Jan Cedervärn kompletterade informationen med att det blir 50 Milj till jordbruksverkets budget 2021 som en förstärkning till stödhanteringen, men det blir även en sänkning med 60 milj. i jämförelse med 2020. Summan bli att det blir ungefär samma anslagsnivå 2021 som 2020.

Styrgruppen tog upp frågor om departementets syn på kommande nätverk (diskussion pågår och en avstämning ska göras med politikerna, bl. a om hur brett nätverket ska vara, och även Landsbygdsnätverkets intressentdialog och styrgruppens syn blir viktig), om finansiering av nätverksarbetet inom Havs- och fiskerifonden (dialog med regeringskansliet pågår), om Partnerskapsöverenskommelsen, PÖ och Leaders roll på regional nivå och att en överenskommelse mellan fonderna kan underlätta för nätverkets arbete (arbetet med PÖ koordineras med landsbygdsfonden, det finns inget nationellt krav på regionala PÖ, frågan kan återigen aktualiseras på departementet, en arbetsuppgift för nätverket är att koppla till andra strategier)

Lina Andersson, Förvaltningsmyndigheten berättade att övergripande jobbar Jordbruksverket i enlighet med den verksamhetsidé som togs fram om en hållbar och ökad matproduktion, god djurvälstånd i hela Sverige samt att bidra till en levande landsbygd. Verksamhetsstrategin är i fokus i arbetet med de olika programmen. Fokus i nuvarande program är att bli färdig och få ut pengarna. Det ser förhållandevis bra ut både för Landsbygdsprogrammet, Havs- och fiskeriprogrammet och Programmet för regional och socialfonden inom lokalt led utveckling.

På fiskesidan har det återhämtats sig med de miljöåtgärder framförallt som HAV utfört.

För Landsbygdsprogrammet ser det ändå bättre ut än vad man kunde förvänta sig på grund av neddragningen av en del projekt- och företagsstöd i våras. Nu inväntas nya pengar för förlängningsåren. Den största utmaningen är att få ut pengarna för bredband. Det är bara 40 % utbetalt av budgeten för bredband och enbart 11 % av budgeten för bredband som är slutbetalt. Veldig få projekt är färdiga. Förlängningsåren med två ytterligare år innebär nya pengar och även att de gamla pengarna från 2014 och framåt kan utbetalas fram till 2025. Medskicket till regeringskansliet är att lägga inte in nya pengar för bredband för det är ingen lämplig åtgärd för det tar för lång tid.

Förlängningsåren är nu aktuellt att arbeta med, nya pengar kommer och regeringskansliet tittar på hur dessa kan fördelas. Nätverkets innovationssupport är redan nu igång för att kunna bevilja innovationsprojekt så fort dessa pengar kommer in efter nyår. Bra att detta sätts upp under hösten. Det blir hektiskt sedan när de olika åtgärderna är klara.

Jordbruksverket lämnade ett förslag innan sommaren om hur förlängningsåren ska fokuseras. På grund av riksrevisionens rapport om att det är för spretigt program med för många åtgärder, förespråkas ett kraftfullare och spetsigare program med fokus på livsmedelsstrategin.

Landsbygdsutvecklingsåtgärderna bör fokusera på inom LLU, och det gäller även kommande CAP från 2023 och framåt. Många av landsbygdsutvecklingsåtgärderna som nu finns kan med fördel prioriteras inom LLU. Det gäller hembygdsgårdar, fritidsanläggningar etc. som bör tas in i LLU, den metod som ändå finns. De andra åtgärderna bör fokusera på livsmedelsstrategin.

Havs- och fiskeriprogrammet har kommit längst när det gäller åtgärdsförslagen. Det finns färdiga förslag som dras för beslut för GD på fredag och sedan skickas det in. Vissa justeringar har skett utifrån dialogmötet. Totalt sett har det varit en stor enighet om behoven. Programmet har en bra struktur kopplat från SWOT till behovsanalys och där man ser åtgärderna som det finns behov av och som passar in i programmet. Alla åtgärder passar dock inte i en sådan fond. Ett arbete har även skett med att få åtgärderna att komplettera varandra. Ett exempel är marint skräp och förlorade redskap där det först går att få stöd för att få investeringar ombord för att underlätta att få skräpet i land. I hamnen kan stöd ges för infrastruktur för att samla in, kompletterat med en aktiv insamling för att minska att skräp kommer ut i vattnet samt innovationsprojekt för att minska risken för att få skräp i haven. Denna typ av interventionslogik och kompletterade insatser har funnits i Havs och fiskeriprogrammet.

Inför kommande CAP skrivs nu åtgärdstexter för den strategiska planen. Ännu finns inte så mycket politisk vägledning men behovsanalysen är en bra bas. För direktstöden och miljöersättningar, stöd till djurvälstånd och ekologisk produktion som söks via SAM internet, finns behov av kontinuitet, det ska vara så lika som möjligt som idag. Stabilitet är viktigt så jordbrukarna kan känna igen sig och veta hur man gör. Vissa justeringar har föreslagits i kompensationsstödet för att minska tröskeleffekter, samt att ta bort åtagandeplanerna för bete.

För projekt- och företagsstöden finns större möjligheter till justeringar, och att fokusera på livsmedelsstrategin och Leader. Dessa delar ligger med där. Hur nätverket ska utformas finns med för förlängningsåren och in i nya CAP, det ingår ju också i den intressentdialog som sker. Arbete sker för att försöka få in nya pengar för nätverket under förlängningsåren.

Det är mycket annat av Jordbruksverkets verksamhet som loggar an till fonderna. Exempelvis samarbete med Tillväxtverket om landsbygdspolitiken och i livsmedelsstrategin och även med andra myndigheter. Ett exempel är ett stort uppdrag om vildsvin med nationella pengar och med en utlysning som gav många ansökningar. Det genomförs också en stor strukturundersökning med statistik om hur jordbruket ser ut. Beredskapsfrågan lyfts av många, Jordbruksverket har en del där som kopplar an till den hållbara matproduktionen. Insatsvaror behövs för att kunna producera i alla lägen och infrastruktur för att kunna distribuera dessa och den mat som produceras. Där pågår mycket arbete som kopplar väl an till livsmedelsstrategin.

Styrgruppen tog upp frågor om bredband (stödet i landsbygdsprogrammet finns kvar dock ännu inget besked om det kommer nya pengar under förlängningsåren), om när medel kan börja betalas ut i förlängningsåren (ansökningar som nu finns och som kommer in kan börja beviljas när pengarna är på plats och reglerna är klara), om Jordbruksverkets förenklingsgrupp (regler för investeringsstöden kommer inte förändras under förlängningsåren, ett projekt inom Jordbruksverket jobbar med översyn av urvalskriterier för framtida CAP, önskemål är breda åtgärder som brett kan välja utlysningar efter behov och med enkla nationella urvalskriterier, kommissionens krav på ny genomförandemodell innebär mer målstyrning och resultatfokus, ska

det finnas regionala skillnader ska detta kunna ses utifrån en nationell analys), om att landsbygdsutveckling som inte handlar om livsmedel ska hamna inom Leader (regeringen bestämmer budgeten för Leader och diskussionen pågår, om Leader ska klara ett bra genomförande i hela landet krävs en viss storlek på budgeten och det krävs en driftsbudget av en viss storlek för att klara det arbete (administration, handläggning och mobilisering) som ligger på ett leaderkontor), om Leader i svensk landsbygdsutveckling på ett bredare plan (Leader finns med i landsbygdspropositionen samt i nationell strategi för regional utveckling, Leaderträffen handlar bl a om Leader som ”One Stop Shop” d v s Leader ska kunna länka och mäkla ihop resurser från fler håll och bli ett subregionalt utvecklingskontor för landsbygdsutveckling, i landsbygdspropositionen hänger detta ihop med att det på nationell nivå finns Landsbygdsnätverket som plattform för civilsamhället att knyta ihop trepartnerskapet, även LAG är en resurs som ambassadörer och som kan marknadsföra Leader).

§ 6 Lägesrapport

Maria Gustafson och **Veronica André**n kommenterade rapporten med att det finns nya sidor på webbplatsen som informerar om de nya programmen. Grundinfo om nya CAP och EHFF finns på Jordbruksverkets sidor som Landsbygdsnätverkets sida länkar till, tillsammans med annan info. Styrgruppen uppmanas gå in och se över sidorna så att de är anpassade till medlemmarnas behov.

En komplettering är att podden från inkluderingsgruppen unga om unga konstnärer har 697 unika lyssningar.

Veronica Andrén informerade om att det saknas info i rapporten, gulmarkerat i lägesrapporten på sid 9, om webinarier med SLU, Göteborgs universitet och Nationellt kompetenscenter för vattenbruk. Första seminariet handlar om synergier mellan vattenbruket och jordbruket. 66 personer deltog och 166 har sett webinariet i efterhand. Det var det första av fyra och sedan blir det ett uppsamlade webinarium den 2 dec.

Styrgruppen gav synpunkter om innovation och AKIS(Agricultural Knowledge and innovation system)(det finns två grupper i Landsbygdsnätverket om innovationer, en om EIP Agri och en om innovationer inom den bredare landsbygden, i den sistnämnda gruppen genomförs intervjuer om regionala innovationssystem som tyder på behov av ökad regional samordning), om kopplingen hav och land (viktigt detta kommer med i framtida strategier).

Beslutades att

Godkänna utsänd lägesrapport

§ 7 Ekonomisk lägesrapport.

Maria Gustafsson fördrog utsänd ekonomisk lägesrapport och gav några kommenterar till de olika posterna.

- Med en jämn utbetalning i denna tvååriga budget skulle det vara en 83 % förbrukning. Det blir dock pengar över som kan rullas över till nästa år, då det sannolikt även finns nya pengar att arbeta med både från CAP och från Havs- och fiskeriprogrammet.
- Corona har spelat in då fysiska möten inte kostar. Arbetsgrupperna har därmed fått planera om till alternativa aktiviteter och kostnader uppstår då nästa år på längre startsträcka för dessa nya verksamheter. Det är en förklaring till det lägre budgetutfallet i nuläget.
- För innovationssupporten så startar den redan i höst.
- Posten för det internationella utbytet ligger även lågt, på en virtuell träff och inte fysisk NRN- träff. Vi vet inte om det kan bli ett Rural Lab nästa år.
- Det utlovas pengar till nästa års landsbygdsriksdag samt att det blir en digital landsbygdsträff ihop med SKR och Tillväxtverket nästa år som kan kosta mer. För detta kan det behövas en justering av budgeten.
- Det är även lågt nyttjande i unga och nyanlända gruppen men det finns verksamhet inplanerat och utbetalningar blir senarelagda.
- En pott som inte kommer att utnyttjas är för att grupperna planerade ett öppet hus på regeringskansliet.
- Medel för leadarträffarna har använts och det finns avsatta medel till informationskampanj och till regionala träffar och dessa medel kommer troligen att gå åt.
- För kommunikationsarbetet så räcker inte budgeten. Tillgänglighetsanpassningen kräver mycket resurser och webbutveckling behövs.
- Lönekostnaderna inkl. arvoden till styrgruppen följer prognos. En del omfördelningar behöver dock göras från lönekostnader till verksamheten
- Fiske- och vattenbruk följer plan. MATtanken engagerar sig i vildsvinsuppdraget som kan ge högre kostnader.

Beslutades att

godkänna den ekonomiska rapporten och lägga den till handlingarna

§ 8 Medskick från intressentdialogen

Maria Gustafson rapporterade från den intressentdialog som skett där 206 individer har deltagit. Drygt 100 har deltagit i enkäten, sedan 36 individer i fokusgruppsmötena samt resten i arbetsgrupperna och genom interna workshoppar på Jordbruksverket. Många har varit med och lämnat inspel. Ett utkast till rapport från intressentdialogen var utsänt till styrgruppen, tillsammans med en sammanställning av samtliga protokoll från de 13 olika fokusgruppsamtalen.

Det som framkommit i intressentdialogen kan relateras till det som är känt idag, ex artikel 113 i förslaget till EU-förordning och de rubriker som angetts till varje medlemsstat att fylla i inför den strategiska planen där det finns två rubriker som handlar om nätverket.

Signalerna från Kommissionen är dels framfört vid träffar och från artikel 113 i förslaget till ny förordning och dels i rubrikerna. Kommissionen ser nätverket som partnerskapsstyrt. Det trycks på ”stakeholder involvement”, ökad delaktighet och att vara plattform för ömsesidigt lärande och samverkan. Vid möten inom ENRD så pratas det om att nätverken byggs från toppen via styrdokumentet mm, men verksamheten byggs även underifrån utifrån intressenternas vilja och behov att involvera sig. Därför är intressentdialogen viktig så detta kan tas i beaktan.

Nätverket ska fungera för den gemensamma jordbrukspolitiken där även landsbygdsutveckling ingår. Cap-målen kommer i mångt och mycket att styra och ange ramarna för verksamheten. Det mesta talar för att det blir ett nätverk även inom Havs- och fiskeriprogrammet. Kopplat till CAP finns mål runt produktion och ökad konkurrenskraft, makten i livsmedelkedjan, generationsskiften, motverka klimatförändringar, vårda miljön, landskap och biologisk mångfald samt levande lands- och kustbygd. Det är i relation till detta som intressentdialogens resultat jämförs.

Dessa europeiska verktyg används även för att uppnå nationella politiska mål som finns i livsmedelsstrategin, i landsbygdspolitiken och i miljö- och klimatpolitiken.

Det finns en stor överensstämmelse mellan det intressenterna lyfter och det kommissionens tar upp. Det passar väl in i vad som anges som mål i artikel 113, ex ökat deltagande, hjälpa förvaltningen att alla aktörer, inkl. förvaltningen själva, deltar och att underlätta ömsesidig samverkan. Det står även om att främja innovationer men nytt är tillägget att de ska ske genom att stödja alla berörda parter i kunskapsutbyte och kunskapsuppbyggnad. Nätverket ska även stödja alla berördas utvärderingskapacitet. Dock finns den funktionen redan inom förvaltningsmyndigheten i Sverige.

Nätverket ska även bidra till spridningen av resultaten i den strategiska planen. Det var tidigare ett övergripande mål att sprida information till potentiella stödmottagare och en bredare allmänhet medan det nu talas om spridning av resultat.

Veronica Andren berättade att när man ”klustrar” svaren om de mervärden som nätverket ger, från mötena med fokusgrupperna, arbetsgrupperna och mötena med tjänstemän vid jordbruksverket, så överensstämmer detta väl med de mål som kommer att finnas för nätverket. Exempel är neutral arena med stor kompetenspool, man kan lära av varandra och att utmaningarna är lika. Kompetenspoolen leder till att lära av varandra och ha erfarenhetsutbyte där den neutrala arenan värdesätts. Från den blåa sidan finns exempel på att kunna hantera svåra frågor där det är lika villkor. Det blir också en helhetssyn kopplat till det breda medlemskapet där frågor kan diskuteras utifrån olika perspektiv. Det som även tas upp är att sprida information som kan anpassas i olika kanaler. Nätverket kan knyta samman olika nivåer, det lokala, regionala nationella med det internationella. Exempelvis tycker de gröna klustren det är bra att ha Landsbygdsnätverket som en plattform för att jobba gemensamt även horisontellt. Många vill även sprida kunskap om vilka skillnader och olika förutsättningar som finns i Sverige och det behövs en folkbildning runt detta.

Maria Gustafsson fortsatte säga att totalt sett visas i intressentdialogen ett enormt engagemang, vilket ger en energikick. Intressenterna kommer från olika intressesfärer och engagemanget finns över hela linjen.

Vad gäller arbetsuppgifterna och hur mervärdena skapas, så står det i EU-förordningen att nätverket ska göra det genom insamling, analys och att sprida information, genom att identifiera och sprida god praxis, genom att vara ett forum för ömsesidigt lärande och underlätta nätverksarbetet med lokala aktionsgrupper och som en nyhet möten mellan innovationsgrupperna. Dessutom genom att stödja samarbetsprojekt, samt två nya punkter om att skapa kopplingar till andra unionsfinansierade strategier och nätverk, samt medverka i utformningen av nästa programperiod. Det är något som kommissionen verkat för via ENRD tidigare och det svenska nätverket har naturligt jobbat med detta tidigare. Dessutom ska det svenska nätverket delta i ENRD.

Veronica Andrén berättade att det finns många förslag om hur vi ska kunna nå mervärdena. Flera lyfter att en kombination om hur man kan arbeta är ett bra sätt (ex både ha digitala möten men absolut inte släppa de fysiska mötena), tankesmedjor är uppskattat både för snäva frågor och bredare sammanhang, vad gäller att arbeta tematiskt lyfts både fördelar med att jobba snävt tematiskt och att tillsätta grupper utifrån en utmaning man har. Många lyfter att fortsätta vara en plattform för möten, för att lära och förändra och att nyttja de kanaler som finns. Olika verktyg bör kombineras och de kan vara mer utmaningsstyrt. Ex digitala studiebesök kan vara intressanta.

Maria Gustafsson menade att nätverket bör lära av folkbildningen som har bra metoder. Ett sätt att arbeta är utmaningsstyrda nätverksprocesser. Ett exempel är en synpunkt från Ekologiska lantbrukarna, där nätverket kan skapa en arena för beredskap och resilient livsmedelproduktion. Detta ämne behöver flera breda samtal mellan flera sektorer.

Gången med utmaningsstyrda nätverksprocesser kan vara att medlemmar tar initiativ kring en utmaning. Initiativen prioriteras sedan av styrgruppen. En kompetenspool kan sedan samlas runt utmaningen (I exemplet från Ekologiska lantbrukarna kan aktörer som de själva, LRF, MSB, Försvarmakten, SMHI, Gröna Kluster, Sveriges konsumenter, matfiskodlarna etc. samlas). Nätverket samfällt blir en kompetenspool som kan samla ihop olika perspektiv. Frågan kan sedan tas vidare och tillsammans med tidigare erfarenheter kan det förpackas i poddar, webinarier, distansstudiebesök som blir ”kunskapsinput”. Utifrån detta kan förmåga och kapacitet byggas som ger action framåt. Nätverket är plattformen för processen som leder fram till en plan för agerande. Nätverket kan fortsätta processen inom sig, exempelvis det som hände med MATtanken, eller i någon annan konstellation. Det säkras då upp ett flöde kring en utmaning där nätverket har en styrka som den neutrala arenan med likvärdiga villkor.

Presentationen skickas över till styrgruppen.

Efter lunch gavs två korta inspel från två olika inlägg från personer i medlemsorganisationerna som varit engagerade i intressentdialogen:

Magnus Ljung, RådNu vid SLU inledde med att berätta om behovet av helhetssyn på landsbygdsutveckling där förutsättningar behöver skapas för nya värdeskapande och oväntade möten. Nya mötesplatser behövs inom teman för en samhällsbaserad bioekonomi som kan ge

affärer inom ekosystemtjänster, ex vattenbruk, pollinering eller helt nya områden som vi inte känner nu. Samverkan behövs lokalt, regional och nationellt. Nationella aktörer behöver en helhetssyn på landsbygdsutveckling genom nya mötesplatser.

Vidare är det viktigt med en regionplanering som också bidrar till cirkulär ekonomi. Regionplanerare behöver stöd för att fånga landsbygdens potential. Där kan Landsbygdsnätverket koppla ihop aktörer. Entreprenörerna behöver utrymme för att utvecklas och experimentera. Skapa ett miko-AKIS anpassat till företagen på landsbygden.

Folkbildningen behöver en renässans därför att den förändring som behöver göras behöver en bredd. Ta tillvara på digitaliseringens möjligheter och de lärmiljöer som finns, ex lärandet i kafémiljöer.

Landsbygdsnätverket kan vara motor och facilitator i dessa processer. Å ena sidan knyta ihop perspektivet genom att skapa mötena, och vidga perspektivet genom att ställa nya frågor och att skapa nya perspektiv genom att skapa ett lärande tillsammans.

Kristina Ernehed, från Tjärholm i Jämtland, driver företaget Rural kompetens med fokus på civilsamhälle och kulturarv och offentlig förvaltning. Kristina jobbar för Jämtland/Härjedalens hembygdsförbund med föryngring och nu även nationellt i Sveriges hembygdsförbund. Hon är ideellt engagerad i lokalsamhället och i HSSL och tidigare ordförande i länsbygderådet i Jämtland. Hållbar utveckling genom lokal utveckling anser hon viktigt. Det ideella engagemanget är den största kraften och makten och att arbeta med det är det viktigaste man kan göra.

Kristina betonade vikten av att få med alla perspektiv. Många är aktiva i frågorna och berörda men har inte möjlighet vara med och föra in det p g a att man inte har tid för det. Då missas avgörande perspektiv. Det är de som är engagerade på sina lokala platser, företagare och ideellt engagerade, som får alla strategier och dokument att bli verklighet – det måste var utgångspunkten om detta ska kunna förverkligas.

Det är viktigt att stärka de lokala demokratierna med att jobba på två led. Dels med det ideella engagemang samt även trycka hårdare uppåt. Vi behöver bli bättre på samverkan regionalt och nationellt. Lokalt funkar det som regel.

Landsbygdsnätverket kan ha tre roller; knyta ihop, vidga och skapa nya perspektiv, samt vara en motor och facilitator. Det ha varit en bra förankringsprocess i intressentdialogen med många olika inspel. Det finns ett bra underlag. Använd materialet, det finns en direktkontakt med verkligheten och behoven. Låt detta styra och ge riktning. Det är att ge respekt till de som investerat tid och engagemang i rapporten.

I framtidsrapporter från KTH och från Sweco, finns scenarier om den moderna landsbygden med byar i samverkan och där digitalisering möjliggör decentralisering. Dessa starka lokala demokratier samverkar med varandra. Det är den enda vägen fram till ett hållbart samhälle. Det innehåller även det hållbara jordbruket med mångfald som binder koldioxid och bevarar arter. En modern landsbygd är inriktningen och det finns underlag att ta stöd från.

Förstärka vikten av demokrati och förankring. Vad händer med demokratin och hur värnar vi den framåt. Det enda sättet är då att få människor känna sig inkluderande och att deras röster

hörs och att de blir tagna på allvar. Vi behöver sprida till fler hur vi jobbar med faktisk förankring. Vi behöver återuppväcka ett stort folkbildningsarbete om vad som är demokratiskt arbete och varför föreningsarbetet är så avgörande för att vi har den demokrati vi har som är unik.

Styrgruppen fick därefter svara på en fråga i Menti där de ska skriva två nyckelord som illustrerar de starkaste reflektionerna efter de inledande föredragen och utsänt material.

Var och en av styrgruppsledamöterna fick därefter möjlighet att utveckla de ord de skrivit i Menti.

Jan Cedervärn avslutade diskussionen med att peka på att det territoriella perspektivet och det regionala/lokala perspektivet är viktigt för nätverket att kunna fånga upp, men också att kunna se organisationerna och bidra till det lokala och regionala värdeskapandet. Frågor om tvärsektoriell samverkan, samverkan mellan organisationer och myndigheter och kontaktytan mellan olika aktörer är genomgående i materialet.

Maria Gustafsson påpekade att rapporten är ett utkast och vissa delar saknas. Det blir en form av bruttorapport som hänvisar till de olika delarna i intressentdialogen. Kansliet avser göra klart rapporten, det blir en feedback till de som deltagit i dialogen och publicera ett mer lättillgängligt material på webbplatsen. Eventuellt görs en artikel till nyhetsbrevet. Rapporten kan även var med som underlag till departementet inför arbetet med den strategiska planen.

Styrgruppen gav synpunkter såsom att det är bra om det finns en lättillgänglig sammanfattning till rapporten, att formen i presentationen med steg för steg var bra och tilltalande, att det är bra om det tydliggörs framöver om kansliets roll, nätverkets roll och programmets mål och fokus i förhållande till nätverkets mål o fokus (detta kan tydliggöras i beskrivningar av den utmaningsstyrda nätverksprocessen där styrgrupp, arbetsgrupper och kansli läggs in så det blir tydligt med samspel i denna struktur).

Beslutades att kansliet får i uppdrag att färdigställa rapporten.

§ 9. Styrgruppens inspel beträffande nätverket i den Strategiska planen

Med utgångspunkt från mål och arbetsuppgifter gällande nätverken i förslaget till EU förordningen (Artikel 113) samt från resultaten av intressentdialogen, har kansliet tagit fram ett dokument som ett utkast till inspel beträffande nätverket i Strategiska planen. Inspelen utgår från de rubriker som anges i Kommissionens mall för planen.

Maria Gustafsson berättade om de två rubriker där styrgruppen i skarpt läge kan formulera sin syn. Ett medskick från Jordbruksverket är att hålla det kort och även att inte låsa sig fast i detaljer. De två rubrikerna framgår i dokumentet. I inledningen finns en text från artikel 113. Havs- och fiskeriprogrammet finns med för att Sverige avser kombinera dessa två nätverk.

Diskussion om övergripande mål- och inriktningsformuleringen:

Styrgruppen gav synpunkter att det ser bra ut och bra att hålla dokumentet övergripande, att det kan vara syftningsfel på vissa platser så dokumentet bör språkligt justeras, att det är bra att det framgår att fiske ingår, att det finns önskemål från medlemsorganisationer på regional nivå att de vill samordnas (det finns med som en input från intressentdialogen och skrivs in i dokumentet om att koppla ihop aktörer på olika nivåer) och att det bra att de landsbygdspolitiska målen finns med.

Vidare gav **styrgruppen** synpunkter om att de gröna och blå sektorerna omnämns men inte det breda näringslivet på landsbygden (det bygger på signaler om avgränsningar från myndigheter exempelvis Jordbruksverket och att finansieringen kommer från de två programmen, men det breda näringslivets behov ligger med som utgångspunkt för LLU. Utgångspunkten är CAP, den gemensamma jordbrukspolitik. Men det finns en koppling till att skapa synergier till andra unionsfinansierare aktörer med annan näringslivsfokus än CAP, ex ERUF), om att det får inte bli ett jordbruksnätverk och kan inte det skrivas uttryckligen i klartext bör det skrivas om bred samverkan, om att civilsamhället och den sociala ekonomin är viktig, om att i CAP som begrepp det även ligger att se jordbruket i ett sammanhang och att utveckla landsbygden samt att självklart ska det vara ett landsbygdsnätverk och inte enbart ha fokus på jordbruksdelen.

Styrgruppens diskussion om att nätverkets syfte är att skapa förutsättningar för landsbygden ledde till ett förslag att komplettera punkten två med begreppet andra näringar.

Sedan diskussion om avsnittet Struktur och drift:

Maria Gustafsson gick igenom de punkter som förslås i dokumentet om struktur och drift. Skrivningen om att ”Merparten av verksamheten i nätverket ska initieras och utföras av de ingående aktörerna, det vill säga dess medlemmar”, är särskilt viktig för att kunna ersätta representanter från medlemsorganisationerna för deras insatser i nätverket. Därmed undviks även att behöva göra offentlig upphandling vid varje tillfälle som ett möte ska genomföras.

Styrgruppen gav synpunkter om det vore bra om det någonstans står att nätverket kan var en neutral area, att ta bort *tidsbegränsande* vad gäller aktivitetsplaner, att i sammansättning av nätverkets styrgrupp ta bort ordet *primärproduktion* vara med och att det då räcker med att det står gröna och blå näringar.

Beslutades

att ändra i meningen under p 2 om Det sker genom att nätverket även plattform för: till ”Att utbyta och bygga kunskaper i synnerhet för att främja innovationer inom primärproduktionen i såväl gröna som blå näringar men också andra näringar och lokalt ledd utveckling.”

att ta bort ordet *tidsbegränsande* vad gäller aktivitetsplaner,

att i sammansättningen av nätverkets styrgrupp ta bort ordet *primärproduktion*

att lägga till en text om Landsbygdsnätverket som en neutral arena

att se över syftningsfel och språk

att dokument skickas till styrgruppen för justering (dock inte för nya idéer)

att i övrigt godkänna dokumentet som styrgruppens inspel beträffande nätverket i Strategiska planen.

§ 10 Inriktning aktivitetsplan 2021 – 2022.

Maria Gustafsson informerade om utsänt dokument rörande framtagandet av aktivitetsplanen för 2021 – 2022. Styrgruppen ska ta ställning till fortsatt process inför antagande av aktivitetsplanen. En given aspekt är att rulla över till kommande år sådant som vi inte hunnit med under 2021 i nuvarande aktivitetsplan. Dels handlar det om att färdigställa verksamhet för nya affärsmöjligheter och innovationer, ekosystemtjänster samt även inkludering av unga och nyanlända, LLU och det som ligger i erfarenhetsutbyte. Det handlar om de delarna i den befintliga planen som behöver vara med som en del av det som ska göras nästa år. Andra planerade verksamhet betraktas som färdiga och avklarade vid årsskiftet. Det som då blir nytt är det nya utvecklade arbetssättet utifrån det som kommit fram i intressentdialogen. En fråga är hur mycket pengar som finns att jobba med. Det som inte förbrukats rullas över. Det finns även i långtidsbudgeten inlagt resurser för 2021.

Jordbruksverket har bett kansliet ta fram en uppskattning om vad som behövs totalt sett under 2021 och 2022. Kansliet har föreslagit en nivå som är i genomsnitt av vad som tidigare funnits, dvs en budgetnivå på 11 Milj kr per år. Detta belopp är ett totalt belopp och det är ett frågetecken var dessa pengar kan komma ifrån. Det finns en argumentation om att Landsbygdsnätverket är viktiga för att fylla en roll för kommissionen inom, ex AKIS. Därför föreslås att nätverket tar över finansieringen för innovationssupporten. Kansliet bedömer också att det är bättre att Landsbygdsnätverket äger innovationssupporten fullt ut.

Frågor för styrgruppen är också att kontraktet med producenten av podden landet går ut och en ny produktionstjänst behöver inhandlas. Vi behöver även veta om kansliet kan fortsätta dimensioneras som nu. Det finns också en fundering om att ta över och fortsätta samordning av konceptet landsbyggare. Vi har behov av att ställning till detta framöver, innan aktivitetsplanen ska beslutas.

Steg 1: Styrgrupp prioriterar bland nätverksbehov som framkommit i intressentdialogen. Det görs genom en skriftlig process under sept./okt.

Steg 2. Ta fram ett förslag till specifika mål utifrån dessa prioriteringar – det kan ske i oktober via digitala workshops i mindre grupper.

Steg 3. Med ledning från workshops skrivs ett förslag fram som hanteras på styrgruppens novembermöte. Det blir då samma formaliastruktur som i den gamla planen.

Sedan styrgruppsmötet i nov och därefter, **steg 4**, en bearbetning i en skriftlig process inför det första mötet 2021. Den färdiga aktivitetsplanen tas på styrgruppens första möte 2021.

Styrgruppen beslutade

att godkänna processen för arbetet med aktivitetsplanen.

§ 11 Nya medlemmar

Medlemskap i Landsbygdsnätverket har sökts av Innovatum AB, Blått centrum Gotland/Uppsala Universitet, Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad/KTH samt Luleå tekniska universitet, institutionen för informationssystem.

Styrgruppen diskuterade Innovatums ansökan där Innovatum är en regional science park och inte en nationell aktör. Swedish Incubators & Science Parks (SISP), den svenska branschföreningen för Sveriges inkubatorer och science park, med Innovatum som medlem, är för närvarande inte intresserad av att söka medlemskap. Flera synpunkter framkom att i avvaktan på SISP medlemsansökan bör regionala science parks, såsom Innovatum, beviljas medlemskap.

Vad gäller de övriga tre medlemsansökningarna från olika institutioner eller delar av universitet gavs synpunkter att i första hand bör hela universitetet söka medlemskap. Även om universitetet finns i regionerna kan de ses som nationella p g a nationell intagning av studenter mm, och därför uppfylla kriterierna på medlemskap om att vara nationella aktörer. Kansliet ombads att kontakta de sökandes universitet och fråga om de i sin helhet kan söka medlemskap. Om detta misslyckas kan ansökningarna komma upp till förnyade prövningar vid kommande möten.

Styrgruppen beslutades att

Bevilja Innovatum medlemskap med hänvisning till att den nationella aktören SISP för närvarande inte avser att söka medlemskap

Avslå ansökningarna från Blått centrum Gotland/Uppsala Universitet, Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad/KTH samt Luleå tekniska universitet, institutionen för informationssystem.

Kansliet kontaktar Uppsala Universitet, KTH samt Luleå tekniska högskola med frågan om de vill söka medlemskap i Landsbygdsnätverket. Om det blir nej från dessa universitet tas frågan upp medlemskap för Blått centrum Gotland/Uppsala Universitet, Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad/KTH samt Luleå tekniska universitet, institutionen för informationssystem upp igen på styrgruppsmötet.

§ 12 Avslutning

Jan tackade styrgruppen för ett väl genomfört möte och avslutade mötet

Förda anteckningar

Nils Lagerroth

Justeras

Anneli Gunnars

